

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

Standardul IAS® 33 Rezultatul pe acțiune

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

Standardul IAS 33 Rezultatul pe acțiune

Rezultatul pe acțiune („earnings per share”-EPS) reprezintă indicatorul cel mai frecvent utilizat pentru a evalua performanța financiară a unei entități în perioade diferite și pentru a compara performanța financiară a diferitelor entități. Standardul IAS 33 Rezultatul pe acțiune se concentrează pe modul de calcul al EPS și pe modul în care EPS este prezentat în situațiile financiare.

Domeniul de aplicare

Entitățile cu acțiuni tranzacționate pe o piață financiară reglementată și care cele vizează să emită acțiuni pe o piață financiară reglementată trebuie să aplice IAS 33 pentru situațiile financiare separate, individuale și consolidate (IAS 33.2). În cazul în care o entitate prezintă atât situații financiare consolidate, cât și individuale, informațiile prevăzute de prezentul standard trebuie să fie prezentate numai pe baza informațiilor consolidate (IAS 33.4).

Definiție cheie

Pentru a înțelege IAS 33, este necesar să se cunoască semnificația termenilor diluție, antidiluție și diferența dintre acțiunile ordinare și acțiunile ordinare potențiale.

O acțiune ordinară este un instrument de capitaluri proprii subordonat tuturor celorlalte clase de instrumente de capitaluri proprii. Proprietarii de acțiuni ordinare au drept de vot în cadrul adunării generale a acționarilor entității și primesc dividende din profit numai după ce proprietarii altor tipuri de acțiuni (cum ar fi acțiunile preferențiale) și-au primit dividendele.

Exemple de acțiuni ordinare potențiale sunt (IAS 33.7):

- a) datorii financiare sau instrumente de capitaluri proprii, inclusiv acțiuni preferențiale, care sunt convertibile în acțiuni ordinare;
- (b) opțiuni și warante;
- (c) acțiuni care ar fi emise în urma îndeplinirii unor condiții care rezultă din înțelegeri contractuale.

Diluția poate fi definită ca o scădere a EPS, presupunând că acțiunile ordinare potențiale sunt convertite în acțiuni ordinare.

Antidiluția se referă la o creștere a rezultatului pe acțiune, presupunând că acțiunile ordinare potențiale sunt convertite în acțiuni ordinare.

Evaluare

IAS 33 discută EPS de bază și EPS diluat. EPS calculat prin luarea în considerare a numărului de acțiuni ordinare în circulație ale entității se numește EPS de bază. EPS calculat prin luarea în considerare atât a acțiunilor ordinare în circulație, cât și a acțiunilor ordinare potențiale, se numește EPS diluat.

EPS de bază poate fi calculat după cum urmează:

$$\text{EPS de bază} = \frac{\text{Profitul sau pierderea net(ă) atribuibil(ă) acționarilor ordinari}}{\text{Media ponderată a acțiunilor ordinare aflate în circulație în exercițiul respectiv}}$$

- 1- La calcularea profitului net sau a pierderii nete acționarilor obișnuiți, valorile rezultate după impozitare ale dividendelor aferente acțiunilor preferențiale trebuie deduse din profiturile sau pierderile din activitățile continue care pot fi atribuite societății-mamă.

- 2- La calcularea numărului mediu de acțiuni ordinare, trebuie luate în considerare toate acțiunile ordinare ale entității pe parcursul perioadei. În cursul perioadei, este posibil ca entitatea să fi emis sau să fi răscumpărat acțiuni ordinare. Numărul de acțiuni nou emise se înmulțește cu un factor de ponderare în timp și se adaugă la acțiunile ordinare în circulație. În cazul în care o entitate a răscumpărat acțiuni, numărul de acțiuni răscumpărate se înmulțește cu un factor de ponderare în timp și totalul se scade din numărul acțiunilor ordinare în circulație. Numărul de acțiuni în circulație la început este astfel ajustat; cu alte cuvinte, se calculează numărul mediu de acțiuni ordinare.

Factorul ponderat în funcție de timp se calculează după cum urmează:

$$\text{Factorul ponderat} = \frac{\text{Numărul de zile în care acțiunile ordinare sunt în circulație în cursul perioadei}}{\text{Numărul total de zile într – un an}}$$

În cazul în care o entitate emite acțiuni pentru numerar sau creanțe, la calcularea factorului ponderat în funcție de timp se ia în considerare contravaloarea la zi a creanței (IAS 33.21).

EXEMPLUL 1

WHITE Co. are capitaluri proprii de 5.000.000 u.m. și 5.000.000.000 de acțiuni în circulație la 1 ianuarie 2022. La 1 iulie 2022, entitatea a emis 1.000.000 de acțiuni noi, iar capitalul propriu total cuprinde acum 6.000.000 u.m.. Entitatea WHITE a răscumpărat 120.000 de acțiuni la 1 decembrie 2022.

Rezultatul WHITE Company atribuibil acționarilor ordinari a fost de 1.000.000 de u.m. în 2021 și de 1.045.000 de u.m. în 2022.

Calcularea numărului mediu ponderat de acțiuni pentru 2022 se realizează astfel:

Data	Numărul de luni (proporția de timp) (a)	Numărul de acțiuni (b)	Numărul ajustat de acțiuni (a)*(b)
1 ianuarie 2022	12/12	5.000.000	5.000.000
1 iulie 2022	6/12	1.000.000	500.000
1 decembrie 2022	1/12	-120.000	-10.000
Numărul mediu ponderat de acțiuni			5.490.000

Cele 1.000.000 de acțiuni emise la 1 iulie 2022 au circulat timp de șase luni. Factorul de ponderare în timp pentru aceste acțiuni este, deci, 6/12. Numărul ajustat al acestor acțiuni se calculează ca fiind $1.000.000 \times 6/12 = 500.000$. Această sumă trebuie adăugată când se calculează numărul ajustat de acțiuni calculat. Entitatea a răscumpărat 120.000 de acțiuni la 1 decembrie 2022. Factorul de ponderare în timp pentru aceste acțiuni este 1/12. Numărul ajustat al acestor acțiuni se calculează ca $120.000 \times 1/12 = 10.000$. Această sumă trebuie dedusă atunci când se calculează numărul ajustat de acțiuni. Numărul mediu ponderat de acțiuni este de 5.490.000.

Calcularea EPS de bază:

Data	31 decembrie 2021	31 decembrie 2022
Rezultatul atribuibil acționarilor obișnuiți (c)	1.000.000	1.045.000
Numărul ajustat de acțiuni (d)	5.000.000	5.490.000
EPS de bază (c/d)	0,2	0,19

Uneori, entitățile emit acțiuni (sau reduc numărul de acțiuni ordinare) fără o creștere corespunzătoare în resursele sale. De exemplu, atunci când se emite o emisiune de acțiuni gratuite, activele totale ale entității nu se modifică, dar numărul total de acțiuni se modifică. În acest caz, efectuarea de comparații între perioade devine dificilă. Pentru a face posibilă comparația, rezultatul pe acțiune trebuie ajustat la începutul celei mai îndepărtate perioade prezentate, indiferent de data efectivă a emisiunii (IAS 33.27-28).

EXEMPLUL 2

ORANGE Co. are capitaluri proprii de 5.000.000 u.m. și 5.000.000 de acțiuni în circulație la 1 ianuarie 2022. La 1 iulie 2022, entitatea a emis 1.000.000 de noi emisiuni gratuite utilizând rezervele sale de numerar. Rezultatul entității ORANGE atribuibil acționarilor ordinari a fost de 1.000.000 u.m. în 2021 și de 1.045.000 u.m. în 2022.

În acest caz, se presupune că acțiunile gratuite nou emise sunt în circulație la începutul perioadei anterioare. Calcularea EPS de bază se realizează astfel:

Data	31 decembrie 2021	31 decembrie 2022
Rezultatul atribuibil acționarilor obișnuiți (c)	1.000.000	1.045.000
Numărul ajustat de acțiuni (d)	6.000.000	6.000.000
EPS de bază (c/d)	0.167	0.174

În conformitate cu IAS 33, entitățile trebuie să prezinte în situațiile lor financiare atât EPS de bază, cât și EPS diluat. EPS de bază exprimă rezultatul efectiv pe acțiune, în timp ce EPS diluat permite utilizatorilor situațiilor financiare să întrevadă viitorul. Existența acțiunilor ordinare potențiale ale entității indică probabilitatea unei creșteri a numărului de acțiuni în viitor. Concretizarea acestei posibilități va duce la o scădere a procentajului de control al acționarilor din perioada curentă. Rezultatul diluat pe acțiune oferă informații cu privire la cât ar fi rezultatul pe acțiune dacă acțiunile ordinare potențiale ar fi convertite în acțiuni ordinare.

EPS diluat se calculează, de asemenea, prin împărțirea profitului sau a pierderii atribuibil(e) acțiunilor ordinare la numărul de acțiuni ordinare. Însă, în acest calcul, atât numărătorul, cât și numitorul trebuie ajustate prin luarea în considerare a efectului acțiunilor ordinare potențiale. Atunci când se calculează EPS diluat, profitul sau pierderea din activitățile continue atribuibil(ă) acționarilor ordinari ai entității-mamă este ajustat(ă) în funcție de efectele după impozitare ale următoarelor elemente (IAS 33.33):

- Dividendele care sunt plătite pentru acțiunile ordinare potențiale cu efect de diluție
- Dobânzile recunoscute privind acțiunile ordinare potențiale cu efect de diluție
- Orice venit sau cheltuială care rezultă din conversia acțiunilor ordinare potențiale cu efect de diluție.

În plus, numărul de acțiuni care urmează să fie utilizat pentru a calcula EPS diluat (numitorul) este egal cu media ponderată a numărului de acțiuni ordinare plus media ponderată a numărului de acțiuni care ar fi emise dacă acțiunile potențial dilutive ar fi convertite în acțiuni ordinare.

Acțiunile ordinare potențiale pot avea efecte dilutive sau antidilutive asupra EPS. Numai acțiunile potențiale cu efecte dilutive asupra EPS sunt incluse în calculul EPS diluat (IAS 33.43). În acest fel, utilizatorii situațiilor financiare sunt informați cu privire la eventualele evenimente negative care pot influența EPS.

Opțiuni

Opțiunile pe acțiuni sunt contracte financiare care conferă deținătorului dreptul de a cumpăra sau de a vinde o anumită acțiune la un preț specificat în cursul sau la sfârșitul unei perioade determinate. O opțiune de vânzare (*put*) îi conferă titularului dreptul de a vinde o anumită acțiune la un anumit preț într-o anumită perioadă sau la sfârșitul unei anumite perioade, în timp ce o opțiune de cumpărare (*call*) îi conferă titularului dreptul de a cumpăra o anumită acțiune la un anumit preț într-o anumită perioadă sau la sfârșitul unei astfel de perioade.

Atâta timp cât prețul determinat în opțiunile de vânzare este sub prețul pieței, utilizarea opțiunii este dezavantajoasă pentru proprietar, iar exercitarea opțiunii va avea un efect de antidiluare asupra EPS. Dacă prețul determinat în opțiunile de vânzare este peste prețul pieței, utilizarea opțiunii este avantajoasă pentru proprietar, iar exercitarea opțiunii va avea un efect de diluare asupra EPS.

EXEMPLUL 3

BLUE Co. a vândut 10.000 de opțiuni de vânzare pe acțiuni la 3 u.m. în 3 ani. Opțiunile pe acțiuni au fost vândute la 1 ianuarie 2022.

Dacă prețul mediu de piață al acțiunii BLUE Co. în 2022 ar fi de 2 u.m., această opțiune ar fi dezavantajoasă pentru proprietar. În cazul în care opțiunile sunt exercitate, va exista un efect antidiluat.

Dacă prețul mediu de piață al acțiunii BLUE Co. în cursul anului 2022 ar fi de 4 u.m., această opțiune ar fi avantajoasă pentru proprietar. În cazul în care opțiunile sunt exercitate, va exista un efect de diluare.

Atunci când o entitate calculează EPS diluat, opțiunile cu efect de diluție sunt considerate pe măsură ce sunt exercitate. La calcularea efectului de diluție al opțiunilor se presupune că opțiunile emise în perioadele anterioare și care nu au expirat au fost exercitate la începutul perioadei. În mod similar, se consideră că opțiunile emise în perioada curentă au fost exercitate la începutul perioadei.

La calcularea EPS diluat:

- Se calculează venitul care urmează să fie obținut în cazul exercitării opțiunilor;
- Se calculează numărul de acțiuni la care va corespunde acest venit în cazul în care acțiunile ordinare sunt achiziționate la prețul mediu al pieței. Aceste acțiuni au un efect antidiluat;
- Diferența dintre numărul de opțiuni pe acțiuni și acțiunile care au efect antidiluat este considerată ca fiind o emisiune de acțiuni ordinare fără contraprestație. Aceste acțiuni sunt luate în considerare pentru a calcula EPS diluat.

EXEMPLUL 4

YELLOW Co. are 100.000 de acțiuni ordinare în circulație. La 1 mai 2020, YELLOW Co. a emis și vândut 10.000 de opțiuni de vânzare pe acțiuni la 3 u.m. în 3 ani. Prețul mediu de piață al acțiunilor YELLOW Co. în 2021 este de 4 u.m. Rezultatul entității YELLOW Co. atribuibil acționarilor ordinari a fost de 100.000 u.m. în 2021.

Aceste opțiuni pe acțiuni au efect de diluție deoarece prețul mediu de piață (4 u.m.) este mai mare decât prețul de exercitare a opțiunii.

În acest caz, EPS de bază este 1 u.m. ($100.000/100.000$).

Atunci când se calculează EPS diluat, ar trebui să se ia în considerare efectul opțiunilor (acțiuni ordinare potențiale).

Venitul din exercitarea opțiunilor este de 30.000 u.m. (10.000×3).

Numărul de acțiuni ordinare care pot fi cumpărate de pe piață la prețul mediu al pieței în cazul în care opțiunea este exercitată este de 7.500 ($30.000/4$). Aceste acțiuni sunt antidilutive și nu sunt luate în considerare la calcularea EPS diluat.

$10.000 - 7.500 = 2.500$ se consideră ca o emisiune de acțiuni ordinare fără contraprestație. Acestea sunt luate în considerare la calcularea EPS diluat.

În acest caz, EPS diluat este de 0,976 u.m. $100.000/(100.000+2.500)$.

Instrumente convertibile

În cazul în care entitatea deține instrumente convertibile, cum ar fi obligațiunile convertibile și acțiunile preferențiale convertibile, aceste instrumente trebuie, de asemenea, luate în considerare la calcularea EPS diluat. Obligațiunile convertibile sunt instrumente financiare care oferă deținătorului dreptul de a-și converti obligațiunile în acțiuni pentru o anumită perioadă de timp. Cei care dețin aceste instrumente financiare beneficiază atât de randamentul dobânzii la obligațiuni, cât și de posibilitatea de a-și schimba obligațiunile în acțiuni, dacă doresc (în acest sens, sunt avantajoase dacă prețul acțiunilor crește). La calcularea EPS diluat, valoarea după impozitare a dobânzii plătite la obligațiuni trebuie adăugată la rezultat.

Acțiunile preferențiale au prioritate față de acțiunile ordinare în ceea ce privește distribuirea dividendelor. Cu alte cuvinte, atunci când o entitate obține profit pentru o perioadă, dividendele sunt alocate în primul rând proprietarilor de acțiuni preferențiale. Aceste dividende sunt scăzute din profitul perioadei la determinarea EPS, după ce aceste dividende sunt livrate deținătorilor de acțiuni ordinare. La calcularea EPS diluat, dividendele plătite pentru acțiunile preferențiale trebuie adăugate la profitul sau pierderea care poate fi atribuită deținătorilor de acțiuni ordinare. În plus, ar trebui să se ia în considerare creșterea numărului de acțiuni ordinare ca urmare a conversiei acțiunilor preferențiale în acțiuni ordinare. Atunci când se calculează numărul de acțiuni ordinare care rezultă din conversia instrumentelor convertibile, se ia în considerare factorul de ponderare în timp.

EXEMPLUL 5

RED Co. are 100.000 de acțiuni ordinare în circulație. La 1 mai 2020, RED Co. a emis și vândut 10.000 de obligațiuni convertibile. O obligațiune poate fi convertită în șase acțiuni ordinare. În 2022, a fost plătită o

dobândă în valoare de 20.000 u.m. pentru obligațiunile convertibile. RED Co. a obținut un profit în valoare de 100.000 u.m. în 2022. Rata impozitului pe profit este de 20%.

EPS de bază este 1 u.m. $(100.000/100.000)$.

Valoarea după impozitare a dobânzii plătite la obligațiuni este de 16.000 u.m. $(20.000 \times (1-0,2))$.

Numărul mediu ponderat de acțiuni potențiale este de 40.000 $(10.000 \times 6 \times (8/12))$.

EPS diluat este de 0,83 u.m. $((100.000+16.000)/(100.000+40.000))$.

Acțiuni care pot fi emise în mod condiționat

Acțiunile care pot fi emise în mod condiționat sunt acțiuni care vor fi emise cu titlu gratuit sau la un preț scăzut dacă sunt îndeplinite condițiile specificate în acordul privind acțiunile contingente. Condițiile din acordul privind acțiunile cu emisiune condiționată pot însemna realizarea unui anumit volum de vânzări, obținerea unui anumit profit etc.

Acțiunile care pot fi emise în mod condiționat sunt luate în considerare în calculul EPS de bază numai atunci când este îndeplinită condiția relevantă. În cazul în care condiția se referă la perioade viitoare, aceasta nu este luată în considerare la calcularea rezultatului de bază pe acțiune. La calcularea rezultatului diluat pe acțiune, acțiunile ordinare care pot fi emise în mod condiționat sunt incluse în calcul dacă condiția este îndeplinită în perioada curentă, chiar dacă este legată de perioade viitoare. În cazul în care acordul privind acțiunile ordinare care pot fi emise în mod condiționat este încheiat în perioada anterioară, se consideră că acțiunile ordinare care pot fi emise în mod condiționat există de la începutul perioadei curente la calcularea rezultatului diluat pe acțiune din perioada curentă. În cazul în care acordul privind acțiunile contingente este încheiat în perioada curentă, se consideră că acțiunile contingente există de la data contractului.

EXEMPLUL 6

BLACK Co. are un acord de participare contingentă la profit care prevede că 1% din profitul pentru perioada respectivă va fi distribuit managerilor entității în cazul în care profitul net depășește 500.000 u.m.. Acest acord a fost încheiat în 2020 și a acoperit o perioadă de zece ani. Entitatea a obținut un profit de 600.000 u.m. la sfârșitul anului 2021. Entitatea are 100.000 de acțiuni ordinare în 2021. Prețul mediu de piață al acțiunilor ordinare este de 2 u.m. în 2021.

EPS de bază este de 6 u.m. $(600.000/100.000)$.

Numărul de acțiuni care urmează să fie distribuite managerilor este de 3.000 $((600.000 \times 0,01)/2)$.

EPS diluat este de 5,82 u.m. $600.000/(100.000+3.000)$.

O entitate trebuie să prezinte următoarele informații în situația rezultatului global pentru toate perioadele pentru care publică situațiile financiare:

- Rezultatul de bază și diluat pentru profitul sau pierderea din activități continue atribuibil(ă) acționarilor ordinari ai entității-mamă
- Rezultatul pe acțiune pentru fiecare perioadă pentru care se prezintă o situație a rezultatului global.

În cazul în care entitatea are o activitate întreruptă, aceasta trebuie să prezinte, de asemenea, rezultatul de bază pe acțiune și rezultatul diluat pe acțiune pentru profitul sau pierderea din activități întrerupte.

Informații de prezentat

Valorile EPS de bază și diluat trebuie prezentate în situația rezultatului global. Entitatea trebuie să furnizeze informații în notele la situațiile financiare privitoare la modul în care au fost determinate aceste valori. În acest context, este necesar să se explice modul în care sunt calculate cifrele de la numărătorul și numitorul fracției care conduce la calcularea EPS.

În plus, dacă există instrumente financiare care nu sunt luate în considerare în calculul EPS diluat, deoarece nu au avut un efect de diluție în perioada curentă, acestea trebuie prezentate în note. Astfel, utilizatorii situațiilor financiare sunt informați cu privire la instrumentele care au potențial de diluare pentru EPS în viitor.

EXEMPLUL 7

RAINBOW Co. are capitaluri proprii de 200.000 u.m. și 200.000 de acțiuni în circulație la 1 ianuarie 2022. Entitatea a vândut 500 de opțiuni pe acțiuni la 2 u.m. în 4 ani, pe 1 februarie 2022.

Conform acordului de participare contingentă al entității, 2% din profit va fi distribuit managerilor în cazul în care profitul net depășește 100.000 de u.m.

Entitatea a vândut și 1.500 de obligațiuni convertibile la 1 noiembrie 2022. O obligațiune poate fi convertită în 3 acțiuni ordinare. În 2022, a fost plătită o dobândă în valoare de 5.000 u.m. pentru obligațiunile convertibile. Rata impozitului pe profit este de 20%.

Prețul mediu de piață a acțiunilor este de 4 CU în cursul anului 2022. Profitul entității pentru perioada respectivă este de 300.000 u.m..

SOLUȚIE

EPS de bază este de 1,5 u.m. $(300.000/200.000)$.

Opțiuni

Venitul din exercitarea opțiunilor este de 1.000 u.m. (500×2) .

Numărul de acțiuni ordinare care pot fi cumpărate de pe piață la prețul mediu al pieței este de 250 $(1.000/4)$. Aceste acțiuni sunt antidilutive. La calcularea rezultatului pe acțiune trebuie luate în considerare 750 $(1.000-250)$ de acțiuni.

EPS diluat este 1,49 $(300.000/(200.000+750))$. Opțiunile trebuie luate în considerare la calcularea EPS diluat, deoarece EPS de bază (1,5) este mai mare decât EPS diluat (1,49).

Acțiuni care pot fi emise în mod condiționat:

Numărul de acțiuni care urmează să fie distribuite managerilor este de 1.500 $((300.000 \times 0,02)/4)$.

EPS diluat este de 1,48 u.m. $(300.000/(200.750+1.500))$. Odată cu emiterea acțiunilor care pot fi emise în mod condiționat, EPS diluat a scăzut de la 1,49 la 1,48. Astfel, acțiunile care pot fi emise în mod condiționat trebuie luate în considerare la calcularea EPS diluat.

Obligațiuni convertibile:

Valoarea după impozitare a dobânzii plătite pentru obligațiuni este de 4.000 u.m. $(5.000(1-0,2))$.

Numărul mediu ponderat de acțiuni potențiale este de 750 $(1.500 \times 3 \times (2/12))$.

EPS diluat este de 1,497 u.m. $((300.000+4.000)/(202.250+750))$. Odată cu emiterea obligațiunilor convertibile, EPS diluat a crescut de la 1,48 la 1,497. Astfel, obligațiunile convertibile nu trebuie luate în considerare la calcularea EPS diluat.